

Olsztyn, 8 września 2020 r.

**Jego Magnificencja Rektor**  
**Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego**  
**w Olsztynie**  
**Dr. hab. Jerzy Przyborowski, Prof. UWM**

## LIST OTWARTY

**Wasza Magnificencjo,**

proszę przyjąć nasze serdeczne gratulacje w związku z objęciem zaszczytnej funkcji Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego na kadencję 2020-2024. Z pewnością ten niespokojny czas jest dla całej społeczności akademickiej niemałym wyzwaniem. Wierzymy jednak, że Jego Magnificencja z pomocą wszystkich autorytetów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego tym wyzwaniom sprosta.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski jest dziś ważnym i nowoczesnym ośrodkiem, cieszącym się uznaniem w Polsce i za granicą. Jesteśmy przekonani, iż Jego Magnificencja będzie wspierać dalszy rozwój Uniwersytetu, a także wyrażamy głęboką nadzieję, iż społeczność akademicka nie zapomni o przeszłości miejsca, które zostało powierzone jej opiece. To szczególnie obowiązek Uniwersytetu, który winien dbać o kształtowanie właściwych postaw wśród studentów, a także społeczności całego miasta. Odbywać się to może dzięki kultywowaniu pamięci oraz szerzeniu prawdy poprzez dydaktykę, co stanowi pierwszorzędne zadanie każdej uczelni.

Obecnie takim wciąż niespełnionym obowiązkiem pozostaje godne upamiętnienie ofiar „Akcji T-4”, która realizowana była w czasie II Wojny Światowej na terenie obecnego kampusu, za czasów położonego w Kortowie Prowincjonalnego Zakładu Leczniczo-Opiekuńczego dla osób umysłowo chorych. Choć była to historia tragiczna, wciąż pozostaje mało znana. Nie jest to oczywiście zaniedbanie samego Uniwersytetu. Przez lata społeczność studencka i miejska dojrzewiała do podjęcia tego trudnego tematu. Trzeba było wprawdzie otrząsnąć się z wpływów

komunistycznej propagandy oraz niechęci do Niemców, którzy również zamieszkiwali te ziemie. Należało zadać sobie pytanie o własną świadomość regionalną: co to znaczy być Warmiakiem, być stąd, być olsztynianką i olsztynianinem, co to znaczy być studentem UWM? Historia Kortowa zdaje się w znacznym stopniu udzielać odpowiedzi na te pytania, a przede wszystkim na to najważniejsze: co to znaczy być człowiekiem? Dzieje się tak, ponieważ to, co tu się wydarzyło, nieustannie i boleśnie przypomina, że ludzie ludziom zgotowali ten los. Uważamy, że dzisiaj nadszedł ten czas, kiedy dojrzelśmy mentalnie do zmierzenia się z przeszłością. I choć badania nad historią Kortowa ciągle pozostają kwestią otwartą, to upamiętnienie tamtych wydarzeń – zarówno zbrodniczej „Akcji T-4”, jak i przeprowadzonego przez Armię Czerwoną mordy na osobach przebywających w zakładzie – stanie się milowym krokiem w ich dalszym rozwoju. Mamy nadzieję, iż dostarczy ono motywacji zarówno naukowcom, jak i studentom do skoncentrowania swojej działalności badawczej na tej właśnie tematyce. Ponadto stanowić ono będzie dla potomnych świadectwo o dojrzałości społeczności akademickiej do stawienia czoła tej trudnej kwestii.

Mając za sobą poparcie studentów oraz mieszkańców Olsztyna, poświadczone wynikami sporządzonej przez nas ankiety, a także podpisy olsztyńskich osób ważnych dla rozwoju kultury i tożsamości naszej Małej Ojczyzny, **apelujemy o utworzenie na terenie kampusu ścieżki edukacyjnej na temat tragicznej historii kortowskiego zakładu dla osób umysłowo chorych, z tablicami w kluczowych dla tych wydarzeń miejscach.** Wnioski z przeprowadzonej przez nas ankiety wśród studentów UWM, a także mieszkańców Olsztyna są jednoznaczne: znaczna większość opowiada się za inicjatywą utworzenia ścieżki edukacyjnej. Większość studentów uważa, że temat ten nie jest poruszany w wystarczającym stopniu. Wypowiedzieli się oni także w temacie pomysłu organizacji fakultatywnego wykładu poświęconego historii Kortowa. Sami również zaproponowali wiele pomysłów, m.in.: dzień poświęcony historii Kortowa, spacer po Kortowie z osobą znającą te wydarzenia, audycję w Radiu UWM oraz lepsze zabezpieczenie terenu cmentarza. Więcej pomysłów studentów i mieszkańców Olsztyna przedstawiamy w raporcie, będącym załącznikiem do niniejszego listu.

Naszym wielkim pragnieniem jest również, aby w przyszłości na terenie kampusu pojawiła się fizyczna forma upamiętnienia ofiar zbrodni z czasów II Wojny Światowej. W ten sposób godnie uczymy pamięć zmarłych w tragicznych okolicznościach oraz damy przestroagę, aby ta historia nigdy więcej się nie powtórzyła.

Nas, autorów tego listu, łączy miłość do Olsztyna i jego historii. Od lat zajmujemy się badaniem trudnej i tajemniczej historii Kortowa. Chcemy nadmienić, iż otrzymawszy wsparcie Jego Magnificencji, bylibyśmy gotowi udzielić merytorycznego wsparcia przy tworzeniu ścieżki edukacyjnej oraz zaangażować się we współorganizację „spaceru po Kortowie” oraz innych tego typu wydarzeń. Naszym pragnieniem również byłoby spotkanie z Jego Magnificencją, przedstawicielstwem Władz Uczelni i sygnatariuszami inicjatywy. Byłaby to dobra okazja do wymiany pomysłów i inspiracji oraz świetny początek współpracy na rzecz budowy ścieżki edukacyjnej i upamiętnienia ofiar wydarzeń w Kortowie.

Wasza Magnificencjo, wierzymy, że wspólnymi siłami okażemy należny szacunek ofiarom Akcji T-4 oraz mordy, dokonanego przez Armię Czerwoną, damy przyszłym pokoleniom świadectwo dojrzałości wobec przykrej historii Kortowa, zaś innym uczelniom przykład, iż należy dążyć do prawdy, jakkolwiek by ona nie była trudna.

#### **Z wyrazami szacunku**

**(-) Michał Woźnica**

**(-) Kacper Kozłowski**

**(-) Michał Zarecki**

Załączniki:

- list Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego do Jego Magnificencji
- lista osób popierających inicjatywę utworzenia ścieżki edukacyjnej
- raport z ankiety przeprowadzonej wśród studentów UWM
- dane kontaktowe do autorów listu

Do wiadomości lokalnych mediów.